

Årsregnskap m/ revisjonsberetning 2003

Statens nærings- og distriktsutviklingsfond

» **Forside:** «Om oss «SNDs tilbud «utviklingsverktøy «distriktskontor «medietek/søk «kontakt oss «kemm/dep

SNARVEIER **NYHETER**

SNDs årsrapport 2002
SNDs årsrapport presenteres i år som i fjor bare på Internett.

Kufjøs
Driftsbygninger til mjølkeproduksjon

Styrekandidater
Dyktige styremedlemmer - ditt ansvar

SkatteFUNN
Driver du med forskning og utvikling? Få skattefradrag!

Ledig stilling
Sulten på nye utfordringer? Søk jobb i SND.

15.04.2003 07:00
» **800 millioner mindre til næringslivet**
Pengene SND kunne bruke til gode for norsk næringsliv i 2002 ble redusert med 17 prosent sammenlik...
[les mer]

10.04.2003 15:34
» **Nasjonal BU-pris til Steindal Gård**
Edvard Kolnes, Steindal Gård, Randaberg er tildelt den nasjonale bygdeutviklingsprisen fra Statens...
[les mer]

Flere nyheter | Abonner på nyheter | Om SND-web

English summary

STYRETS BERETNING 2003

MOT LYSERE TIDER?

Ti år med SND

SND ble etablert i 1993. Etter ti års virksomhet gikk selskapet 1. januar 2004 inn i det nye selskapet Innovasjon Norge, gjennom fusjonen med Norges Eksportråd, Norges Turistråd og Statens Veiledningskontor for Oppfinnere.

I løpet av sin korte levetid, oppnådde SND betydelige resultater på mange områder. Gjennom årlige evalueringer foretatt av uavhengige forskningsinstitusjoner, ble den betydning SND hadde for utviklingen av et levedyktig næringsliv og lønnsomme arbeidsplasser bekreftet. Vi skapte eller sikret mellom 7000 og 9000 arbeidsplasser hvert år, og evalueringene viser tydelig at SND bidro til en lønnsom og langsiktig næringsutvikling.

Effektutvalget gir SND hederlig omtale i sin rapport "Effekter og effektivitet – effekter av statlig innsats for regional utvikling og distriktpolitiske mål". (NOU 2004:2). Utvalget har blant annet sett nærmere på effektene av de distriktpolitiske virkemidlene. Tilskudd til investeringer i distriktene får relativ stor oppmerksomhet i rapporten. Utvalget peker på at denne støtteformen var vellykket, men at ordningen de siste årene ble kraftig redusert. SND får også rosende ord for sitt utviklingsarbeid når det gjelder evalueringer og effektmålinger.

2002 var et vanskelig år med sterk krone, høy rente og kraftig kostnadsvekst. For deler av næringslivet bedret situasjonen seg i løpet av 2003, og kursene på Oslo Børs steg markant. Men fortsatt slet hele næringer og regioner med ettervirkningen av det tidligere konjunkturskiftet. Situasjonen for næringslivet varierte sterkt ut fra faktorer som geografi, bransje og størrelse.

Omstilling i næringslivet og økning i antall nyetableringer er fremdeles påtrengende nødvendig. Norsk kostnadsnivå gjør at omstillingsarbeidet og nyetableringene må rettes mot virksomhet med høyere kompetanseinnhold. Det krever tid og langsiktighet, og denne type utviklingsarbeid medfører høy risiko. Problemene i næringslivet og strukturelle endringer i finansnæringen har ført til at private finansieringsinstitusjoner og investorer er tilbakeholdne. Det har vist seg vanskelig å mobilisere privat kapital, selv til prosjekter med relativ liten risiko. Her har SNDs delfinansiering av prosjekter hatt en utløsende effekt på privat kapital. SNDs medvirkning har ofte vist seg å være avgjørende for gjennomføringen.

Statens fiskarbank og Statens landbruksbank ble fusjonert inn i henholdsvis 1996 og 2000, og SND ble involvert i en stadig bredere del av næringslivet. Vårt betydelige engasjement innen både tradisjonell industri, primærnæringer og innovasjonsprosjekter, ga oss en posisjon hvor vi kunne påpeke vekstmuligheter gjennom å gjøre ting på nye måter. Dette kom til uttrykk blant annet gjennom vår satsing på innovative næringsmiljøer.

Å gjøre kroner av kunnskap

Det er viktig at man uttrykker vilje til å satse på forskning. Men styret i SND understreker at det må være en sammenheng mellom forskning og kommersialisering av resultatene for å skape vekst i næringslivet. Innovasjoner blir først realisert når det skapes økonomiske verdier i et marked.

Innovasjon er også investeringer i nye produksjonsprosesser, nye maskiner, ny design, nye markedskanaler, mer effektiv distribusjon og så videre. Løsningen ligger i å fokusere på helheten, hvor *samspillet* mellom den gode ideen og tilgang på kapital, industrialiserings- og markedskompetanse, er avgjørende.

Det er den enkelte bedrifts evne til å produsere og ta i bruk ny kunnskap i sine produkter og tjenester som gir suksess og velferd. Som en del av kunnskapssamfunnet må vi ikke bare øke vår egen kunnskap - vi må kommersialisere den. I Norge er vi ikke dyktige nok til dette. I tillegg til å skape kunnskap ut av kroner, må vi bli flinkere til skape kroner ut av kunnskap.

Undersøkelser viser at Norge står overfor store utfordringer med å utvikle et innovativt, vekstkraftig og internasjonalt rettet næringsliv. Siden innovasjon av natur er risikofylt - og vi mangler de store ressurssterke lokomotivene - , må det offentlige i langt større grad enn i dag bidra til risikoavlastning og kobling av bedrifter mot relevante kunnskaps- og næringsmiljøer.

Den siste innovasjonsundersøkelsen til Statistisk Sentralbyrå (SSB) bygger opp under denne påstanden. De største hindre for innovasjon, slik bedriftene ser det, er den økonomiske risikoen og de høye kostnadene knyttet til innovasjon, samt at finansieringsmulighetene for denne virksomheten er begrenset. Styret mener derfor at det bør bli en bedre balanse mellom finansielle stimuli til henholdsvis forskning og kommersiell utnyttelse. I det legger vi ikke en redusert innsats for forskning og utvikling, men økt innsats for kommersialisering av forskningsresultater.

HOVEDTREKK I ÅRET SOM GIKK

Slutfase omstilling og ny fusjon

SND var gjennom en stor omstilling og nedbemanningsprosess i 2002; en prosess som strakk seg inn i 2003. Høsten 2003 ble preget av forberedelsene til etableringen av Innovasjon Norge.

Mange medarbeidere ble engasjert i eksterne prosjektgrupper for å forberede fusjonen, og belastningen økte på dem som var igjen. Dette rammet særlig hovedkontoret. Styret konstaterer at medarbeiderne igjen stilte opp på en forbilledlig måte for å gjennomføre de krevende prosessene.

Positive tilbakemeldinger fra kundene

SND evaluerte jevnlig kundenes resultater. Målingene ble foretatt fire år etter bevilgning, for å dokumentere langsiktige effekter. I 2003 kom resultatet av bevilgningene i 1999. Hovedresultatene viste at SND beveget seg i riktig retning i forhold til utfordringene og egne analyser.

Av viktige resultater kan nevnes:

- SNDs finansieringsandel i prosjektene lå i gjennomsnitt på 37 prosent, en økning fra tidligere. Samtidig var bankenes deltakelse i prosjekter synkende. Antall saker hvor bankene og SND var inne samtidig, sank fra 45 prosent i 2000 til 35 prosent i 2002.
- SND var utløsende (høy og middels addisjonalitet) for 68 prosent av prosjektene. Den utløsende effekten økte over tid, det vil si at SND i økende grad gikk inn i prosjekter som ikke ville blitt realisert, eller som ville blitt utsatt i tid/reduert i omfang, uten virkemiddelstøtte.
- Det ble oppnådd positive effekter både i forhold til kompetanse og innovasjon, og trenden var økende. Kompetanseeffekten var særlig stor innen virkemidlene

Forsknings- og utviklingskontrakter – OFU/IFU (87 prosent) og Landsdekkende innovasjonsordning – LI (76 prosent). Kundeundersøkelsene dokumenterte også SNDs positive bidrag til økt samarbeid mellom kunder og leverandører.

- 60 prosent av bedriftene mente støtten i stor grad hadde betydning for overlevelsen, mens 64 prosent mente prosjektet var viktig for lønnsomhetsutviklingen.
- 16 prosent av prosjektene opplevde omsetningsøkning i internasjonale markeder, økningen i det regionale og nasjonale markedet var på henholdsvis 40 prosent og 29 prosent.

Entreprenørskap

I 2003 ble det lagt vekt på å utvikle et bedre grunnlag for en økt satsing på entreprenørskap. Tre delrapporter ble utarbeidet: 1) Entreprenørbehov og finansielle virkemidler, 2) Hvordan det arbeides med entreprenører og 3) Et helhetlig SND-tilbud til entreprenører.

Etter at det ble besluttet at Innovasjon Norge skulle etableres, ble det vedtatt å videreutvikle arbeidet på det grunnlaget som var lagt. Representanter fra alle de sammenslåtte institusjonene, i tillegg til SIVA, Norges forskningsråd og Kommunenes Sentralforbund, ble invitert med og deltok aktivt i dette utviklingsarbeidet. Forslagene fra prosjektene danner basis for Innovasjon Norges foreslåtte satsing på entreprenører, både i forhold til kompetanse, nettverk og finansiering fra 2005.

Næringsmiljøer og innovasjonssystemer

Innovasjonsevnen i næringslivet øker når det er godt samarbeid mellom aktørene i et næringsmiljø. SNDs program *Arena – innovasjon i nettverk* ble drevet sammen med Norges forskningsråd og SIVA. Arbeidet baserte seg på regionale fortrinn og geografisk nærhet mellom bedriftene. Målet var å få aktørene til å samarbeide bedre og stimulere bedriftene til å sette i gang innovasjonsprosesser i regionale næringsmiljøer. Det ble iverksatt flere prosjekter i 2003, blant annet innen teknologi, bioteknologi, sjømat, lettmetall, miljø og energi.

Kunnskapsformidling

SND hadde kontorer i alle landets fylker. Gjennom vår kundenærhet opparbeidet vi oss en unik kunnskap om bedriftenes utfordringer. Samarbeidsavtalene med andre virkemiddelaktører og kontakten med næringslivets organisasjoner, forsterket denne posisjonen.

En viktig del av SNDs virksomhet var å gjennomføre analyser og utredninger for å avdekke problemstillinger og påvise utviklingsmuligheter for næringslivet. Vi erfarte at SNDs satsinger var med på å påvirke næringslivets og politikernes holdninger til innovasjon og kompetanseutvikling.

SND var i 2003 en synlig og tilstedeværende organisasjon gjennom høringer i komiteer, kontinuerlig kontakt med politikere og departementer, gjennom medieutspill, deltakelse i debatter og forelesinger på en rekke forskjellige arrangementer. Styret mener at dette må være en sentral aktivitet også i Innovasjon Norge. Organisasjonen skal gi faglig baserte innspill i utviklingsprosesser både regionalt og nasjonalt, til beste for kunder og norsk næringsliv.

SkatteFUNN

SkatteFUNN skal bidra til økt nyskaping i norsk næringsliv og motivere norske foretak til å bli mer systematiske og målrettede i sitt FoU-arbeid. Ordningen retter seg mot alle foretak som driver utviklingsarbeid og forskning og er skattepliktige til Norge.

SkatteFunn administreres av Norges forskningsråd, med SND som operatør.

SND mottok og kvalitetssikret hele 4769 søknader i 2003. 79 prosent av disse ble godkjent (3768 prosjekter).

Det regionale partnerskapet

SNDs rolle i det regionale partnerskapet var å bidra med kunnskap om næringslivets behov og utfordringer inn i utformingen av den regionale næringspolitikken. Samtidig var SND, som operatør av regionale og nasjonale satsinger, iverksetter av regional næringspolitikk.

Styrets ambisjon i 2003 var å gjøre SNDs samlede kompetanse tilgjengelig for de regionale partnerskapene, slik at vi kunne fremstå med samme tyngde og kvalitet i alle fylker. Det har gitt våre distriktskontorer anledning til å bringe kompetanse og ressurser inn i den regionale politikktutformingen.

Til og med 2002 gikk bevilgningene fra Kommunal- og regionaldepartementet direkte til SND. Fra og med 2003 gikk disse midlene via fylkeskommunene. De bedriftsrettede midlene i distriktene ble redusert fra 741 millioner kroner i 2002 til 589 millioner i 2003 (153 millioner kroner reduksjon). Dette påvirket våre kunderettede aktiviteter. Styrets inntrykk er at partnerskapet er i støpeskjeen, og at fylkene forsøker å finne riktig organisering, struktur og rollefordeling. Ansvar og konflikthåndtering har ikke vært tilstrekkelig avklart, og det har vært store forskjeller mellom fylkene når det gjelder graden av samråd om fordeling av midlene.

Styret oppfatter imidlertid at det var et godt samarbeidsklima mellom fylkeskommunene og SND. Ulike modeller for partnerskap ble prøvd ut, og styret mener det ligger til rette for en videreutvikling av samarbeidet.

SNDs ORGANISASJON

Mål og resultatstyring

Resultatene av SNDs virkemiddelbruk ble løpende fulgt opp og vurdert mot SNDs målsettinger. Det var etablert et omfattende system for løpende dokumentasjon av oppnådde resultater sett i forhold til målene. De indikatorer som inngikk her, ble utarbeidet av Nærings- og handelsdepartementet i samarbeid med Kommunal- og regionaldepartementet, Landbruksdepartementet, Fiskeridepartementet, Miljøverndepartementet og Finansdepartementet. Indikatorene viste hvordan SND fulgte opp satsingsområdene og utviklingen i de bedrifter SND engasjerte seg i. Hovedvekten lå på lønnsomhet og sysselsetting.

Resultatutviklingen

Resultatregnskapet for SND i 2003 viste 252 millioner kroner i netto renteinntekter, mot 229 millioner kroner i 2002. Økningen skyldtes dels refinansiering av gamle landbrukslån med negativ rentemargin, dels en reduksjon i tapsavsatte rentefordringer.

SNDs brutto driftskostnader var i 2003 347 millioner kroner (2002: 448 millioner kroner). Kostnadene i 2002 var spesielt høye på grunn av avsetning til dekning av omstillingskostnader. Kostnadene forbundet med nedbemanningsprosessen i SND i 2002, samt til integrering av Landbruksbankens virksomhet de siste årene, ble finansiert særskilt.

Balansen i 2003 var på 19,1 milliarder kroner, hvorav netto utlån utgjorde 15,4 milliarder kroner (2002: 15,7 milliarder kroner).

SNDs egenkapital var per 31.12.2003 på 597 millioner kroner. Egenkapital var i hovedsak knyttet til selskapets lavrisiko-ordning. SND var eid av staten og ikke underlagt Kredittilsynets regler om minimum egenkapitaldekning. Så langt det var relevant, la SND seg på den samme praksis som andre finansinstitusjoner. Styret peker på at egenkapitalen i lavrisiko-ordningen ikke var tilfredsstillende og at SND har vært i dialog med Nærings- og handelsdepartementet om en plan for tilførsel av egenkapital over de neste årene. Som et ledd i denne planen ble SND i 2003 tilført 27 millioner kroner til styrking av egenkapitalen.

Tap i 2003

SNDs årsregnskap er et speilbilde av de utfordringer som norsk næringsliv til enhver tid har. Våre store tap i 2003 reflekterte dette.

De samlede tap i 2003 var totalt 637 millioner kroner, mot 617 millioner kroner i 2002. Cirka 60 prosent av tapene i 2003 kan henføres til første halvår, mens tapene i 2002 var størst i andre halvår. Med en utlånsportefølje som er følsom for valutakurs- og konjunkturrendringer, var styrkingen av kronkursen i 2002, sterk norsk krone også i første del av 2003 og generelt skjerpet internasjonal konkurranse, sterkt medvirkende til problemene for SNDs låntakere og tapene på utlån. Bransjemessig stod fiskeindustrien for de desidert største tapene. Geografisk gikk det verst ut over næringslivet i Finnmark og Møre og Romsdal. Dette bildet var det samme i 2002.

Store deler av fiskeindustrien, oppdrett og fiskeflåten sliter fortsatt med lønnsomheten, og verftene har for lavt aktivitetsnivå. Svekket norsk krone, redusert rentenivå og et mulig oppsving i internasjonal økonomi, gir likevel grunn til å forvente lavere tap på utlån i 2004.

De samlede tapsavsetningene pr. 31.12.03 var på 1120 millioner kroner (31.12.02: 904 millioner kroner), hvorav 200 millioner kroner i uspesifiserte avsetninger på lavrisikolån.

Styret viser til at SND la ned betydelig arbeid i å styrke kreditt- og risikostyringen i 2003. Tiltak innen system- og strukturforbedringer samt ressurstilførsel og kompetanseheving ble iverksatt, og vil styrke Innovasjon Norges samlede porteføljestyling i 2004.

Arbeidet med å gjennomgå låneengasjementer i utsatte bransjer og regioner ble videreført i 2003. Dette har gitt organisasjonen et godt innsyn i den foreliggende risiko og medført en økning i de samlede tapsavsetninger.

Høsten 2003 ble låneporteføljen, som en del av fusjonsforberedelsene, gjennomgått på nytt. En uavhengig part foretok en due-dilligence-vurdering av den samlede utlånsporteføljen. Denne gjennomgangen bekreftet de vurderinger SND selv hadde foretatt og underbygget tallene årsregnskapet for 2003 bygger på. Styret er tilfreds med at de endelige tap for andre halvår 2003 ligger under de estimater som ble presentert i denne prosessen.

SND har tapsfond til dekning av tap på sine risikolån. Det vises til egen note vedrørende status på disse. SND har vært i dialog med Nærings- og handelsdepartementet, Kommunal- og regionaldepartementet og Miljøverndepartementet om en plan for ekstraordinær tilførsel av midler til tapsfondene over de neste årene. Som et ledd i denne planen ble SND i 2003 tilført kr 185 mill til styrking av sine tapsfond, fordelt med kr 100 mill på landsdekkende låneordning, kr 50 mill på distriktsrettede låneordning og kr 35 mill på miljølåneordningen.

Regnskapsprinsippene og oppstillingen av resultatregnskap og balanse følger i hovedsak Kredittilsynets forskrift om årsregnskap for banker og finansieringsforetak. SND la i hovedsak til grunn Kredittilsynets forskrift om vurdering av tap på utlån med videre for sine låneordninger.

Det ble ikke foretatt uspesifiserte tapsavsetninger på risikolån og miljølån. Dette følger av brev fra Næringsdepartementet i 1994. Regnskapsprinsippet har vært drøftet med departementet i løpet av 2003, og SND ble ikke bedt om å endre sin regnskapspraksis.

Styret tar til etterretning at revisor mener denne praksis ikke er i samsvar med god regnskapsskikk.

Etter styrets mening reflekterer avsetningene angitt i balanse og supplerende noteopplysninger den samlede tapsrisiko.

Resultatdisponering

Etter tap og administrasjonskostnader viser regnskapet for 2003 et resultat på kroner -140 382 671.

Styret foreslår at resultatet blir disponert og dekket slik:

Dekkes av egenkapital	-117 901 162
Dekkes av opptjent kapital i Såkornfondet	-17 333 127
Dekkes av Investeringsfondet for Nordvest-Russland	- 5 090 945
Dekkes av Investeringsfondet for Øst- og Sentral-Europa	- 57 437
	<hr/>
	-140 382 671

Overgang til Innovasjon Norge

Årsregnskapet for 2003 er SNDs siste årsregnskap. Fra 1. januar 2004 overtok Innovasjon Norge virksomheten til Norges Turistråd, Norges Eksportråd, Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (SND) og Statens Veiledningskontor for Oppfinnere (SVO). Balanseoppstillingen som fremgår av det avlagte årsregnskap vil inngå som en del av åpningsbalansen til Innovasjon Norge.

SNDs virksomhet vil videreføres i Innovasjon Norge. Årsregnskapet er således avlagt under forutsetning av fortsatt drift. Alle SNDs ansatte vil overføres til den nye organisasjonen, og det er derfor ikke gjort noen avsetning for nedbemanning per 31.12.03.

Rapportering om likestilling

I 2003 var 45,5 prosent av SNDs ansatte kvinner, mens 54,5 prosent var menn. Det var flere kvinner i de lavere stillingskategorier enn i de høyere. SND hadde en handlingsplan for likestilling hvor hovedfokus av tiltak var på:

- Likelønn
- Økt kvinneandel i prosjekter, råd og utvalg
- Flere kvinner inn i høyere fag- og lederstillinger

Oppfølging av disse målene var en del av SNDs styringssystem.

SNDs likelønnsoversikt viser at flere kvinner enn menn fikk individuelle lønnstillegg i 2003. Lønnsutviklingen for kvinner i høyere fagstillinger hadde en større prosentvis vekst enn for menn i tilsvarende stillinger.

SND arbeidet for økt mangfold gjennom bedre fordeling mellom kvinner og menn i sentrale ledergrupper og interne fora. SND hadde en målsetting om minst 40 prosent kvinner i prosjekter, råd og utvalg. Selv om det var en positiv utvikling i fordelingen mellom kvinner og menn, ble ikke målsettingen nådd i 2003.

I 2003 ble det også gjennomført en internundersøkelse for å kartlegge kvinnelige ledere og lederkandidaters situasjon. Bakgrunnen for undersøkelsen var ønsket om å legge til

rette for flere kvinnelige ledere i framtiden. Anbefalinger fra undersøkelsen videreføres i Innovasjon Norge.

Organisasjon, miljø og omstilling 2004

SND har hatt hovedkontor i Oslo, men flestparten av sine ansatte ved distriktskontorer i alle landets fylker. I 2003 fortsatte SND sin strategiske tilpasning av organisasjonen som følge av tilpassing til ny strategi og nye operasjonelle rammer. Organisasjonen nådde sitt bemanningsmål. Siste halvdel av 2003 avga organisasjonen store ressurser til forprosjekt for etablering av det nye virkemiddelapparatet Innovasjon Norge.

SND hadde et oppdatert internkontrollsystem på området helse, miljø og sikkerhet (HMS). Det ble gjennomført løpende undersøkelser knyttet til medarbeidertilfredshet, og disse viste en positiv utvikling i 2003. Sykefraværet var på 3,7 prosent, en nedgang på 0,3 prosentpoeng sammenlignet med 2002. Det er særlig nedgangen i langtidsfravær som har gitt denne forbedringen.

Det ble ikke registrert noen rapporteringspliktig yrkesskade/ulykke i virksomheten i 2003. Virksomheten har heller ikke bidratt til forurensning av det ytre miljø.

Styret vil fremheve de ansattes innsats i året som er tilbakelagt, og gi sin anerkjennelse til det arbeidet som er utført. De viste nok en gang at SND var en tilpasningsdyktig og endringsvillig organisasjon.

Styret vil også trekke frem den innsatsen de lokale styrene ved distriktskontorene har gjort, og takker for et konstruktivt samarbeid.

FRAMTIDIGE UTFORDRINGER

Regjeringens plan for en helhetlig innovasjonspolitik som ramme

Visjonen som trekkes opp i "Helhetlig innovasjonsplan" om at Norge skal ligge i tet internasjonalt, viser en frisk ambisjon fra regjeringens side. Å nå de mål det siktes mot vil kreve kraft, utholdenhet og timing. Styret i SND mener Innovasjon Norge bør se på Regjeringens ambisjon som en invitasjon til et samlet, nasjonalt løft for å skape en mer helhetlig innovasjonspolitik.

For å utvikle vekstkraftige områder, må vi bygge på de ulike distrikters og regioners næringsmessige muligheter. Ved å satse på det vi er gode på fra før, vil ambisjonen om å øke innovasjonstakten kunne realiseres raskere.

Viktige utviklingstrekk knyttet til innovasjon i næringslivet

SND og STEP – Senter for Innovasjonsforskning, gjennomførte en studie for å kartlegge utviklingstrekkene ved norsk næringsliv på områder som innovasjon, entreprenørskap og internasjonalisering. Studien viste at norsk næringsliv generelt sakker akterut i forhold til sammenliknbare land – og at det er betydelige regionale forskjeller. Samtidig mener vi at det er et stort uutnyttet potensial for å skape et kunnskapsbasert, konkurransedyktig og lønnsomt næringsliv.

De viktigste indikatorene er:

- Etableringsfrekvensen i Norge er ikke spesielt høy sammenliknet med mange andre land, og en svært liten andel av nyetableringene er teknologibaserte og rettet mot eksport.
- Et stort antall av nyetableringene har kort levetid, men overlevelsessevnen øker i bedrifter som er en del av et vitalt nærings- og innovasjonsmiljø.
- Norske bedrifter er gjennomgående mindre innovative enn andre europeiske bedrifter. Samtidig viser norske undersøkelser at en relativt liten andel av de samlede innovasjonskostnadene er knyttet til kommersialiseringsaktiviteter.

- Norge kommer lavest ut blant OECD-landene når det gjelder andel eksport fra bransjer med høyt og middels forsknings- og utviklingsnivå.
- For flere av de refererte forhold er det til dels betydelige regionale forskjeller, og hovedtendensen for de fleste indikatorer er at de sentrale delene av landet kommer best ut.

På bakgrunn av disse utfordringene ønsker styret å trekke fram noen satsingsområder som bør løftes for å styrke innovasjonsevnen og verdiskapingen i Norge:

- **Entreprenørskap** – både i topp og bredde. Leveransene vil være finansiering, kompetanse og nettverk.
- **Innovative næringsmiljøer** – for å utnytte potensialet som ligger i regionale næringsklynger og innovasjonssystemer og utvikle næringsmiljøer med sterkere internasjonal tilknytning.
- **IKT og elektronisk forretningsdrift** – utvikling av elektroniske innholdstjenester og –produkter samt elektronisk forretningsdrift gjennom kompetanseutvikling.
- **Naturgass, elkraft og nye, fornybare energikilder** – medvirke til vellykket kommersialisering av nye produkter og tjenester.
- **Maritim og marin sektor** – stimulere til omstilling og kommersialisering av nye produkter og tjenester for å opprettholde vår posisjon som en av verdens ledende maritime nasjoner.
- **Landbruk** – for å bidra til fornyelse og utvikling av landbrukssektoren gjennom mobilisering av ressurser, og økt markeds- og verdikjedeorientering.

Behov for økt økonomisk handlefrihet

SNDs kundebehandling og administrasjon ble finansiert gjennom to hovedkilder: Renter og gebyrer som våre kunder betalte på sine lån og tilskudd over statsbudsjettet. SND førte delregnskaper for åtte ulike ordninger hvor inntekter, kostnader, balanseposter og kontantstrømmer ble holdt atskilt. Hovedprinsippene var at de ulike ordningene skulle bære sine egne kostnader og at de respektive aktivitetene ble gjennomført innenfor rammen av den tildelte finansieringen.

Styrets konstaterer at den finansieringsmodell SND hadde, med hensyn til dekning av administrative kostnader, la begrensinger på evnen til å fungere som et effektivt virkemiddelapparat. Denne finansieringsmodellen innebar at det ikke var klare sammenhenger mellom de oppgaver som SND ble bedt om å utføre og de ressurser som ble tilført.

SND utviklet seg fra å være en finansieringsinstitusjon til i større grad å være en tjenesteytende kompetanseorganisasjon. En økende andel av SNDs samlede ressurser gikk til rådgivning, veiledning, kobling og oppfølging. Denne vridningen i ressursbruk og aktiviteter over på utviklingsaktiviteter, vil videreføres og forsterkes i Innovasjon Norge. Både strategiske vurderinger og forventninger fra departementer og fylkeskommuner understøtter dette. Samtidig skjer det reduksjoner i den finansieringskilden (tilskudd) som skal dekke denne type aktiviteter.

Denne utviklingen skaper behov for endringer i finansieringsmodellen. Styret finner derfor grunn til å peke på det økende misforhold mellom hva SND fikk finansiering til og hva vi faktisk gjorde.

Styret vil også peke på behovet for at finansieringsmodellen videreutvikles, slik at Innovasjon Norge i langt større grad skal kunne styre sine aktiviteter ut fra kundenes behov og allokere sine ressurser i samsvar med dette. Styret mener at dette vil være et viktig bidrag til å gi Innovasjon Norge økt fleksibilitet og handlingsrom i arbeidet med å styrke innovasjonskraften i norsk næringsliv.

Styret for Statens nærings- og distriktsutviklingsfond

Oslo, 26. februar 2004

Oluf Arntsen
styreleder

Otto A. Geheb
nestleder

Rita Lekang

Terje Mikalsen

Anne Osland

Wenche Poppe

Astrid Solberg

Magnus Stangeland

Kjell Storeide

Britt Haraldsen
ansattes repr.

Arne Østreng
ansattes repr.

Gunn Ovesen
adm. direktør

RESULTATREGNSKAP

2003	2002	Beløp i hele tusen kroner	Noter
961 740	1 136 538	Renter og provisjoner av utlån	1
40 387	49 099	Renter av bankinnskudd	
1 002 127	1 185 637	SUM RENTEINNETEKTER OG LIGNENDE INNETEKTER	
691 183	896 242	Renter på innlån fra staten	2
4 688	6 157	Renter og provisjoner på andre innlån	
54 007	54 215	Låne- og garantiprovisjon til staten	3
749 878	956 614	SUM RENTEKOSTNADER OG LIGNENDE KOSTNADER	
252 249	229 023	NETTO RENTE- OG KREDITTPROVISJONSINNETEKTER	
4 985	7 241	Provisjonsinntekter	
(14 091)	(4 330)	Netto gevinst/tap på verdipapirer	4
36 195	23 935	Andre driftsinntekter	5
27 089	26 846	SUM DRIFTSINNETEKTER	
284 491	357 878	Lønn og generelle administrasjonskostnader	6
15 119	32 815	Avskrivninger på varige driftsmidler	7
47 188	57 288	Andre driftskostnader	
346 798	447 981	Sum brutto driftskostnader	8
(167 426)	(249 778)	Kostnadsdekning fra staten og fylkene	8
179 372	198 203	SUM NETTO DRIFTSKOSTNADER	
99 966	57 666	DRIFTSRESULTAT FØR TAP PÅ UTLÅN OG GARANTIER	
636 804	617 197	Tap på utlån og garantier	9
(396 455)	(390 517)	Tapsdekning	10
240 349	226 680	SUM NETTO TAP PÅ UTLÅN OG GARANTIER	
(140 383)	(169 014)	RESULTAT FOR REGNSKAPSÅRET	11
(140 383)	(169 014)	Utbytte og overføringer til staten	
(140 383)	(169 014)	Overført til/fra fond og egenkapital	
(140 383)	(169 014)	SUM DISPONERT/DEKNING	12

EIENDELER

2003	2002	Beløp i hele tusen kroner	Noter
49 363	138 971	Ordinære innskudd i banker	
3 317 030	2 996 551	Bundne innskudd i Norges Bank	13
3 366 393	3 135 522	SUM KONTANTER OG INNSKUDD	
5 743 436	5 522 212	Lavrisikolån	
4 061 319	4 328 566	Ordinære lån til landbruket	
2 450 788	2 418 188	Lån til fiskefartøy	
2 320 012	2 360 669	Risikolån	
1 976 068	1 950 261	Andre utlån	14
16 551 623	16 579 896	Sum brutto utlån	
(920 350)	(704 411)	- Spesifiserte tapsavsetninger	9
(200 000)	(200 000)	- Uspesifiserte tapsavsetninger	9
15 431 273	15 675 485	SUM NETTO UTLÅN	
21 744	25 437	AKSJER	15
	1 225 000	EIERINTERESSER I TILKNYTTETE SELSKAPER	16
82 661	88 871	VARIGE DRIFTSMIDLER	7
66 549	61 329	ANDRE EIENDELER	17
149 929	238 023	OPPTJENTE INNTEKTER	
22 653		FORSKUDDSBETALT PENSJONSPREMIE	18
19 141 202	20 449 667	SUM EIENDELER	

GJELD OG EGENKAPITAL

2003	2002	Beløp i hele tusen kroner	Noter
11 136 966	11 159 959	Innlån til lavrisiko, fiskefartøy og landbruk	
2 395 279	2 435 000	Innlån til risikolån	
13 532 245	13 594 959	SUM GJELD TIL STATEN	19
148 240	198 620	Obligasjonsgjeld	
(123 522)	(165 047)	Egne, ikke-amortiserte obligasjoner	
24 718	33 573	SUM NETTO OBLIGASJONSGJELD	20
314 293	256 029	ANNEN GJELD	21
300 956	366 810	PÅLØPTE KOSTNADER	
1 499	2 347	Pensjonsforpliktelser	18
29 075	82 490	Avsatte kostnader	
3 370	6 503	Spesifiserte avsetninger på garantiansvar	9
580 007	396 658	Tapsfond	22
57 081	75 621	Rentestøttefond	23
2 392 277	2 783 852	Tilskuddsfond	24
3 063 309	3 347 471	SUM AVSETNINGER TIL FORPLIKTELSE	
1 217 783	2 049 545	Innskutt kapital i aksje- og investeringsfond	
90 415	112 896	Opptjent kapital	
1 308 198	2 162 441	SUM AKSJE- OG INVESTERINGSFOND	25
629 788	629 788	Innskutt egenkapital	
(32 305)	58 596	Opptjent egenkapital	
597 483	688 384	SUM EGENKAPITAL	26
19 141 202	20 449 667	SUM GJELD OG EGENKAPITAL	
		BETINGEDE FORPLIKTELSE	27
31 772	82 889	Miljøgarantier på vegne av staten	
138 097	159 150	Andre garantier	

I styret for Statens nærings - og distriktsutviklingsfond,
Oslo, 31. desember 2003/26. februar 2004

Oluf Arntsen
styreleder

Otto A. Geheb

Rita Lekang

Terje Mikalsen

Anne Osland

Wenche Poppe

Astrid Solberg

Magnus Stangeland

Kjell Storeide

Britt Haraldsen
ansattes repr.

Arne Østreng
ansattes repr.

Gunn Ovesen
adm. dir.

KONTANTSTRØMOPPSTILLING

2 003	2 002	Beløp i hele tusen kroner
(138 884)	(133 014)	Årets resultat
15 119	32 815	Ordinære avskrivninger
215 939	193 573	Endring i tapsavsetninger på utlån
38 926	4 431	Endring i nedskrivning aksjeinvesteringer
27 000	0	Tilførsel av midler ført direkte mot egenkapitalen
0	(42 038)	Utbetalt utbytte
158 100	55 767	SUM ANSKAFFELSE AV MIDLER FRA DRIFTEN
393 238	25 222	INNSKUTT INVESTERINGSFOND FRA EIER
28 961 875	27 722 593	Nye innlån
(29 033 480)	(27 913 930)	Avdrag på innlån/obligasjonsgjeld
(71 605)	(191 337)	SUM ANSKAFFELSE AV MIDLER FRA INNLÅN
2 048 713	2 295 729	Avdrag, nedbetaling på utlån
(2 058 586)	(2 178 102)	Nye utlån
(9 873)	117 627	SUM ANVENDELSE AV MIDLER PÅ UTLÅN
(12 802)	(28 482)	Kjøp av aksjer og rentebærende verdipapirer
3 822	0	Salg verdipapirer (bokført verdi)
(8 980)	(28 482)	SUM KJØP OG SALG AV VERDIPAPIRER
34 026	36 900	Krav på staten og fylkeskommuner
18 406	23 269	Andre fordringer og gjeld
(264 219)	(158 899)	Avsetninger for forpliktelses
(18 422)	(11 673)	Anleggsmidler
200	100	Overtatte eiendeler
0	0	Avsatt utbytte
(230 009)	(110 303)	SUM ENDRING I DIVERSE BALANSEPOSTER
230 871	(131 506)	Sum netto likviditetsendring i året
3 135 522	3 267 028	Likviditet pr. 01.01.
3 366 393	3 135 522	Likviditet pr. 31.12.

Til foretaksrådet i Statens nærings- og distriktsutviklingsfond

Revisjonsberetning for 2003

Vi har revidert årsregnskapet for Statens nærings- og distriktsutviklingsfond for regnskapsåret 2003, som viser et underskudd på kroner 140.382.671. Vi har også revidert opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til dekning av underskuddet. Årsregnskapet består av resultatregnskap, balanse, kontantstrømoppstilling og noteopplysninger. Årsregnskapet og årsberetningen er avgitt av fondets styre. Vår oppgave er å uttale oss om årsregnskapet og øvrige forhold i henhold til revisorlovens krav.

Vi har utført revisjonen i samsvar med revisorloven og norsk god revisjonsskikk. God revisjonsskikk krever at vi planlegger og utfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon. Revisjon omfatter kontroll av utvalgte deler av materialet som underbygger informasjonen i årsregnskapet, vurdering av de benyttede regnskapsprinsipper og vesentlige regnskapsestimater, samt vurdering av innholdet i og presentasjonen av årsregnskapet. I den grad det følger av god revisjonsskikk, omfatter revisjon også en gjennomgåelse av fondets formuesforvaltning og regnskaps- og intern kontroll-systemer. Vi mener at vår revisjon gir et forsvarlig grunnlag for vår uttalelse.

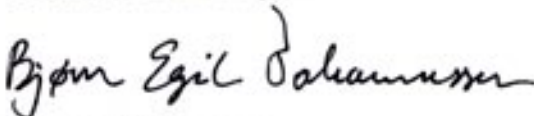
Som omtalt i årsberetningen og note 22 er det i regnskapet ikke gjort avsetninger for uspesifiserte tapsavsetninger på risikolån og lån fra miljøfondet. Dette er etter vår mening ikke i overensstemmelse med god regnskapsskikk. Behovet for uspesifiserte avsetninger er beregnet av selskapet til totalt nok 137.

Vi mener at

- årsregnskapet, med unntak av virkningen av forholdet som er omtalt ovenfor, er avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et uttrykk for fondets økonomiske stilling pr 31. desember 2003 og for resultatet og kontantstrømmene i regnskapsåret i overensstemmelse med norsk god regnskapsskikk
- ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger i samsvar med norsk lov og god regnskapsskikk
- opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til dekning av underskuddet er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Oslo, 26. februar 2004

PricewaterhouseCoopers DA

Bjørn Egil Johannessen
Statsautorisert revisor

NOTER TIL REGNSKAPET

REGNSKAPSPRINSIPPER

INNLEDNING

I henhold til lov om Statens nærings- og distriktsutviklingsfond er SND regnskapspliktig etter regnskapsloven. Årsregnskapet er utarbeidet i overensstemmelse med regnskapsloven og god regnskapskikk.

Regnskapsprinsippene og oppstillingen av resultatregnskap og balanse følger i hovedsak Kredittilsynets forskrift om årsregnskap for banker og finansieringsforetak.

SND er ikke skattepliktig.

VERDIVURDERINGER

Tapsføring

Lavrisikolån inklusive lån til fiskefartøy og landbruk.
Ansvarlige lån knyttet til aksje- og investeringsfondene.

For nevnte låneordninger følges Kredittilsynets forskrift om vurdering av tap på utlån mv.

Hvert enkelt lån som er misligholdt blir vurdert og verdsatt til antatt realisasjonsverdi i henhold til den underliggende sikkerhet. Som misligholdt lån i denne sammenheng, regnes alle lån som står med udekkede terminer minst 90 dager etter forfall.

Realisasjonsverdi settes etter en konkret vurdering i hvert enkelt tilfelle, hvor beliggenhet, omsetningsverdien av lignende eiendommer eller fartøy, samt eventuelle takster og leieinntekter tas med i vurderingen. Der hvor antatt verdi er lavere enn engasjementet, føres differansen som spesifisert tapsavsetning gitt at låneengasjementet ansees som tapsutsatt.

Samme vurdering foretas på engasjementer som ikke er misligholdt, men hvor sikkerheten vurderes som svak og bedriftens inntjening kan tilsi manglende fremtidig betalingsevne. Eventuell mindre verdi i forhold til bokført låneengasjement føres som spesifisert tapsavsetning. Opptjente og forfalte, ikke betalte renter inntektsføres ikke på engasjementer hvor det foretas spesifisert tapsavsetning, og heller ikke på lån hvor rentefordringen for øvrig må betraktes som usikker.

I tillegg til ordinære spesifiserte tapsavsetninger på landbrukslån, gjøres det en samlet vurdering av det spesifiserte tapspotensialet for øvrige misligholdte lån. Antall lån er såpass omfattende at gjennomføringen av tapsvurderingen skjer noe mer skjematisk. Vurderingen konkretiseres i en formel basert på historiske data, utviklingen i tap og misligholdte lån samt annen relevant informasjon. En forutsetning for å bruke en slik metode er den tradisjonelle gode sikkerheten og de lave tapene i porteføljen.

Uspesifiserte tapsavsetninger, som skal dekke latente tap i den delen av porteføljen som ikke er identifisert som tapsutsatt, foretas på bakgrunn av erfaringsmateriale og konkrete vurderinger av utviklingen innen særskilte bransjer. Det foretas ikke uspesifiserte tapsavsetninger for ansvarlige lån knyttet til aksje- og investeringsfondene.

Risikolån og garantier, lån fra Statens miljøfond, distriktsrettet låneordning
Bortsett fra bestemmelsen om uspesifiserte tapsavsetninger, gjelder tapsføringsreglene også for disse ordningene.

Tapsføring vurderes når engasjementet er misligholdt i mer enn tre måneder eller dersom det er åpnet konkurs/gjeldsforhandling, tvangsforfølging er foretatt uten resultat eller når garanti som SND har stilt innfris.

Som for lavrisikolån blir den underliggende sikkerhet for engasjementet gjennomgått og realisasjonsverdien satt etter en konkret vurdering i hvert enkelt tilfelle. Der hvor antatt verdi er lavere enn engasjementet føres differansen som spesifisert tapsavsetning gitt at låneengasjementet anses som tapsutsatt. Opptjente ikke betalte renter inngår i spesifisert tapsavsetning og tas til inntekt, jf. nedenfor om tapsfond.

Tapsfond

Risikolån og garantier

Over statsbudsjettet er det årlig bevilget midler til dekning av fremtidige tap under ordningene med risikolån og garantier. Tapsfondsbevilgningene har de senere årene vært på 25 – 40 % av låne- og garantirammene.

Den enkelte bevilgning overføres til et tapsfond pr. ordning og tilsagnsårangang. Tapsfond for ubenyttede rammer og tilsagn tilbakeføres til staten. Tapsfondsmidlene plasseres på øremerkede konti i Norges Bank som ikke er rentebærende for SND.

Tapsfondene belastes med tapsavsetninger og konstaterte tap, inklusiv tapte renter og omkostninger. Likviditetsdekningen fra tapsfondene foretas først når tapet er endelig konstatert.

Fra og med 01.01.2002 gis det ikke særskilte bevilgninger til tapsfond fra departementene. SND må selv vurdere hvor mye av tilskuddsbevilgningene som skal benyttes til styrking av tapsfond.

Lån fra Statens miljøfond

Det som kan belastes tapsfond er tilsvarende som for risikolån. Tapsfond for Statens miljøfond ordningen ble etablert ved en engangsbevilgning. Det er ikke ett tapsfond pr. tilsagnsårangang og det foretas ikke tilbakeføring av tapsfond til staten for ubenyttede rammer og tilsagn.

Ansvarlige lån fra Såkornfondet

Lånene fra Såkornfondet til de enkelte såkornselskaper er gitt som ansvarlige lån og løper uten avdrag med full innfrielse etter 15 år. Renter betales ikke, men akkumuleres og tillegges hovedstol hvert år pr 31.12. Såkornmidlene benyttes av selskapene til egenkapitalinvesteringer i nystartet virksomhet.

Det er bevilget et tapsfond til Såkornfondet tilsvarende 25 % av opprinnelig lånekapital. Dette fondet skal belastes endelig tap på enkeltprosjekter med inntil 50 %. Det resterende 50 % dekkes av de private investorene i såkornselskapene. Bli tapene større enn det som er bevilget i tapsfond, må dette dekkes av Såkornfondets ansvarlige kapital. Konstaterte tap og tapsavsetninger bygger på vurderinger som er gjort av de enkelte investeringsprosjekter. I tillegg vurderes såkornselskapene.

Overtatte eiendeler

Overtatte eiendeler er bokført til antatt realisasjonsverdi etter samme prinsipper som ved tapsføring av engasjementer. Eventuelle nedskrivninger/gevinst ved salg føres som hhv. tap på utlån og inngått på tidligere avskrevne engasjementer. Overtatte eiendeler klassifiseres som omløpsmidler.

Inntekter/kostnader på overtatte eiendeler fra lavrisikolån blir ført under driftsinntekter/-kostnader i resultatregnskapet.

Verdipapirer

Investeringer i aksjer vurderes etter laveste verdis prinsipp med porteføljevurdering. Alle verdipapirer klassifiseres som omløpsmidler. Samlet har SND tre porteføljer. Hver for seg styres porteføljene som enhetlige grupper. Hver portefølje blir kun verdjustert når den samlede beholdningen har en lavere verdi enn anskaffelseskost. Aksjer som har fått et varig verdifall, er trukket ut av porteføljen og ført opp i balansen til antatt realisasjonsverdi.

Som markedsverdi på noterte verdipapirer benyttes børskurs. For unoterte aksjer, samt noterte aksjer med lav likviditet legges en individuell verddivurdering av hver investering til grunn ved verdifastsettelsen av aksjene.

TIDSAVGRENSNINGER

Inntektsføring av renter i Såkornfondet

Renter av ansvarlige lån tilsvarende 25 % av utbetalt beløp (kfr avsnittet om lån fra Såkornfondet) inntektsføres ikke, men tapsavsettes. I tillegg foretas det ikke inntektsføring av inntil 50 % av øvrige opptjente renter. Dette gjøres siden risikoen i prosjektene er svært høy og såkornselskapene ikke skal betale renter før om 15 år og da kun på investeringer som er lønnsomme.

Overkurs/underkurs på inn- og utlån

Overkurs og underkurs ved nye låneopptak inntektsføres hhv. kostnadsføres over lånets løpetid som en justering av de løpende rentekostnadene. Etableringsprovisjon ved utbetaling av lån blir inntektsført på utbetalingstidspunktet.

Rentestøttefond

Til dekning av SNDs inntektstap ved innvilgning av rentefrihet på distriktsrettede risikolån, avsettes det midler fra rammen for distriktsutviklingstilskudd. For hvert år skal det avsettes tilstrekkelige midler til å dekke innvilgning av rentefrihet i inneværende år, i motsetning til tidligere hvor det ble avsatt for hele låneårgangens levetid.

Intern avregning av kostnader

Den interne avregningen av SNDs indirekte kostnader mellom de ulike virksomheter i SND er basert på en beregning av forbrukte årsverk pr. virksomhet. Avregningen vil til en viss grad måtte bygge på skjønn.

Varige driftsmidler

Ordinære avskrivninger er basert på driftsmidlenes antatte økonomiske levetid og periodiseres lineært. Avskrivningssatsene varierer fra 2 % til 25 % pr. år.

ANNET

Kostnadsdekning fra staten

Ordningene lavrisikolån, risikolån, distriktsrettet låneordning, lån fra Såkornfondet samt aksje- og investeringsfondene skal være selvfinansierende, dvs. at inntektene skal dekke driften av ordningene.

For de øvrige ordningene, tilskuddsaktivitetene og Statens miljøfond, mottar SND en nettobevilgning over statsbudsjettet til dekning av administrasjonskostnadene.

Tilskuddsfond

SND har årlige rammer for bevilgning av tilskudd til ulike formål. Tilskuddsmidlene, som gis over statsbudsjettet, blir inntil utbetaling skjer plassert på øremerkede konti i Norges Bank som ikke er rentebærende for SND. De likvide midlene med tilhørende fond er ført i balansen.

Tilsagn om tilskudd bortfaller dersom midlene ikke er benyttet senest tre år etter innvilgningsåret. Disse tilskuddsmidlene tilbakeføres staten.

Tilskuddsmidler som utbetales har ingen resultateffekt for SND og blir derfor ikke utgiftsført/inntektsført i resultatregnskapet.

SND mottar også tilskuddsmidler fra fylkene som settes på rentebærende fond i DnBBOR. Renten brukes til å øke rammen neste år.

Pensjonsforpliktelser

Den nye regnskapsstandarden for pensjonsforpliktelser er implementert i regnskapet.

Note 1

2003	2002	RENTER OG PROVISJONER AV UTLÅN
361 869	430 534	Renter av lavrisikolån
148 873	186 662	Renter av fiskefartøylån
246 940	284 451	Renter av landbrukslån
161 654	207 657	Renter av risikolån
22 815	13 098	Renter av andre utlån
19 589	14 136	Rentestøtte
961 740	1 136 538	

Rentestøtte er i all hovedsak gitt til risikolån. En liten del er gått til stønadslån (lavrisikolån) og lån fra Miljøfondet (andre utlån)

Note 2

2003	2002	RENTER PÅ INNLÅN FRA STATEN
564 398	729 400	Renter på innlån til lavrisiko-/fiskefartøy-/landbrukslån
120 364	159 801	Renter på innlån til risikolån
6 421	7 041	Rentekostnader på lån fra Miljøfondet (andre utlån)
691 183	896 242	

Note 3

2003	2002	LÅNE- OG GARANTIPROVISJON TIL STATEN
44 563	44 589	Låne- og garantiprovisjon på innlån til lavrisiko-/fiskefartøy-/landbrukslån
9 444	9 626	Låneprovisjon på innlån til risikolån
54 007	54 215	

SND betaler 0,4 % provisjon til staten på alle innlån.

Note 4

2003	2002	NETTO GEVINST/TAP PÅ VERDIPAPIRER
555	-	Kursgevinst aksjer
(1 355)	(3 289)	Kurstap aksjer
2 757	-	Verdiøkning på aksjer
(16 048)	(1 041)	Verdinedgang på aksjer
(14 091)	(4 330)	

Note 5

2003	2002	ANDRE DRIFTSINNTEKTER
13 755	12 620	Forvaltningshonorar
22 440	11 315	Diverse inntekter
36 195	23 935	

Forvaltningshonorar er særskilte inntekter for arbeid SND utfører for staten og fylkeskommunene. I diverse inntekter inngår bl.a. oppdrag for Norges Forskningsråd og tjenester til tidligere SND Invest.

Note 6

2003	2002	LØNN OG GENERELLE ADMINISTRASJONSKOSTNADER
229 963	232 239	Lønn mv
54 528	50 829	Generelle administrasjonskostnader
-	12 124	Omstillingskostnader
-	62 686	Avsatte kostnader til omstilling
284 491	357 878	

Avsatte kostnader i 2002 er omstillingsmidler knyttet til nedbemanningsprosjektet i 2002/2003. Disse midlene ble for en stor del benyttet i 2003.

Lønn og godtgjørelser

1 538	1 275	Fast lønn til administrerende direktør
187	179	Øvrige godtgjørelser til administrerende direktør
952	931	Styrehonorarer
711	728	Revisjonshonorar
455	343	Konsulentbistand fra revisjonsselskap
1 864	2 675	Lån til ansatte
389	430	Gjennomsnittlig antall årsverk

Lån til ansatte er i hovedsak rentefrie. Lånene som gis er maksimalt to ganger månedslønn med nedbetaling over to år.

Note 7

AVSKRIVNINGER PÅ VARIGE DRIFTSMIDLER

	Maskiner, inventar mv	Bygninger eiendommer	Avsatte avskrivninger	Sum	
Anskaffelseskost pr. 01.01.2003	111 059	89 498	-	200 557	
Akkumulerte avskrivninger	81 236	30 450	-	111 686	
Bokført verdi pr. 01.01.2003	29 823	59 048	-	88 871	
Tilgang 2003	15 383	3 039	-	18 422	
Avgang 2003	-	-	-	-	
Avskrivninger 2003	17 809	6 823	(9 513)	15 119	
Bokført verdi pr. 31.12.2003	27 397	55 264	-	82 661	
Investeringer	1999	2000	2001	2002	2003
Bygninger og eiendommer	1 435	2 816	750	770	3 039
Maskiner, inventar, biler, mv.	17 401	17 964	13 982	11 321	15 383
Sum investeringer	18 836	20 780	14 732	12 091	18 422
Salg av driftsmidler	91	577	1 005	479	328

Note 8

2003	2002	DEKNING AV DRIFTSKOSTNADER
		Brutto driftskostnader er dekket av
82 583	111 718	- lån til lavrisiko, fiskefartøyer og landbruk
51 412	54 360	- risikolån- og garantiordningene
6 894	6 497	- aksje- og investeringsfondene
38 483	25 628	- diverse inntekter
-	70 099	- omstillingbevilgning fra staten
167 426	179 679	- administrasjonsbevilgning fra staten og fylkene
346 798	447 981	

Note 9**TAP PÅ UTLÅN OG GARANTIER**

	Lån til lavrisiko, fartøy og landbruk	Risikolån	Lån fra Såkornfondet	Lån fra Miljøfondet	Lån fra andre Inv. fond	Sum lån SND	Sum garantier SND *)	Sum lån/gar. SND
Spes. tapsavsetninger pr. 31.12.	260 804	534 016	109 103	15 857	570	920 350	3 370	923 720
Spes. tapsavsetninger pr. 01.01	(146 681)	(456 613)	(77 892)	(22 835)	(390)	(704 411)	(6 503)	(710 914)
Uspes. tapsavsetninger pr. 31.12.	200 000					200 000		200 000
Uspes. tapsavsetninger pr. 01.01	(200 000)					(200 000)		(200 000)
Endring tapsavsetninger	114 123	77 403	31 211	(6 978)	180	215 939	(3 133)	212 806
Konstaterte tap	76 849	276 088	26 532	22 467	4 183	406 119	23 919	430 038
Innbetalt tidligere avskrevet mv	(1 238)	(5 958)	1 344	(188)		(6 040)		(6 040)
			**)					
Brutto tap	189 734	347 533	59 087	15 301	4 363	616 018	20 786	636 804

For risiko- og miljøfondslån er konstaterte tap inklusive renter da tapene dekkes av tapsfond. Tilsvarende gjelder for risikogarantier at konstaterte tap inkluderer provisjon. Brutto tap på lån fra Såkornfondet er redusert med årets renter lagt til hovedstol, da disse er belastet rentemargin. For risikolån og lån fra Miljøfondet er det ikke foretatt uspesifiserte tapsavsetninger. Vi viser i den sammenheng til note 22. Engasjementene til Såkorn- og investeringsfondene er gjennomgått i sin helhet og det er derfor ikke foretatt uspesifiserte tapsavsetninger.

*) Består av risikogarantier og miljøgarantier. **) Består av endring i tapsavsatte renter

Note 10

2003	2002	TAPSDEKNING
(410)	3 091	Tap risikolån og garantier dekket av staten og fylkene
350 029	340 587	Tap risikolån og garantier dekket av tapsfond
19 213	16 371	Tap miljølån og garantier dekket av staten (gml. ordning)
4 183	4 545	Tap investeringslån til landbruket dekket av LUF-midler
8 139	6 652	Tap såkornlån dekket av tapsfond
15 301	19 271	Tap miljøfondslån dekket av tapsfond
396 455	390 517	

Note 11**RESULTAT FOR REGNSKAPSÅRET**

De enkelte ordningene viser følgende resultat (i mill. kroner).

Lån til lavrisiko, fartøy og landbruk		NV-Russland / Øst-Europa		Såkornfondet		Sum	
2003	2002	2003	2002	2003	2002	2003	2002
(118)	(173)	(5)	10	(17)	(6)	(140)	(169)

De øvrige ordningene risikolån, distriktsrettet låneordning og lån fra Miljøfondet skal resultatmessig gå i null.

Note 12

2003	2002	DISPONERING
(117 902)	(172 660)	Dekket av egenkapitalen knyttet til lavrisikolån
(5 091)	6 506	Dekket av/overført til opptjent kapital i Investeringsfondet for Nordvest-Russland
(57)	3 100	Dekket av/overført til opptjent kapital i Investeringsfondet for Øst-og Sentral-Europa
(17 333)	(5 960)	Dekket av opptjent kapital i Såkornfondet
(140 383)	(169 014)	

Note 13

2003	2002	BUNDNE INNSKUDD I NORGES BANK
10 000	10 000	Innskuddskapital
993 538	587 636	Til investering i ansvarlig kapital
1 275 272	1 427 132	Til utbetaling av tilskudd
1 038 220	971 783	Til dekning av tap
3 317 030	2 996 551	

Bundne innskudd er øremerkede midler. Med unntak av midler til investering i ansvarlig kapital får SND ikke renter av bankinnskuddene

Note 14

2003	2002	ANDRE UTLÅN
1 570 202	1 582 865	Bygdeutviklingslån til landbruket
206 775	188 523	Ansvarlige lån Såkornfondet
157 833	164 485	Lån Miljøfondet
30 822	-	Distriktsrettet låneordning
694	642	Ansvarlige lån Investeringsfondet for Nordvest-Russland
7 879	11 071	Ansvarlige lån Investeringsfondet for Øst-og Sentral-Europa
1 863	2 675	Lån til ansatte
1 976 068	1 950 261	

Bygdeutviklingslån forvaltes av SND for Landbrukets utviklingsfond. Lånene som er rentefrie er finansiert ved utbetaling fra utviklingsfondet. Tilbakebetaling godskrives fondet, mens tap belastes fondet.

Note 15

AKSJER

SND

Selskapets navn	Aksjekapital	Antall aksjer	Pålydende per aksje	Eierandel i %	Anskaffelses - kostnad
Investeringsfondene for Nordvest-Russland og Øst- og Sentral-Europa					
Akvamiljø Caspian AS	2 750	1 000	1 000	36,4	1 000
Baltic Hydroenergy AS	10 929	176 050	10	16,1	3 375
Baltic Pork	LVL 1 364	14 878	LVL 20	21,8	5 157
Basecamp Solovki AS	100	334	100	33,4	40
BR Electronics Norge AS	4 400	14 960	100	34,0	1 496
ECDL Russia AS	774	300 000	1	38,8	1 500
Gigante Seafood ASA	7 800	2 650	1 000	34,0	14 999
Int.School og Management	LTL 60	21 347	LTL 1	35,6	439
Kola Construction AS	1 600	400	1 000	25,0	400
Odra Industries ASA	16 303	370 621	1	2,3	7 334
Pomor Gateway AS	100	250	100	25,0	127
Skorgenes Boats AS	4 615	16 154	100	35,0	2 700
UAB Kitron	LTL 400	19 216	LTL 100	33,4	6 000
Vangazu Sildspeks	LVL 330	5 000	LVL 20	30,3	1 420
Aksjer konvertert fra lån					
Altinex ASA	44 060	38 000 000	0,10	8,6	1 870
Datapower AS	36 797	30 000	100,00	8,2	3 000
Egross AS	609	142 852	1,00	23,5	1 362
Elink AS	7 469	558 338	1,00	7,5	2 791
Gellyfeed AS	2 800	2 000	150,00	10,7	2 700
Global Geo Services ASA	3 120	140 006	0,10	0,4	3 000
Interance AS	5 891	6 866 417	0,10	11,7	3 452
Miljøtak Hasopor AS	28 372	40 000	100,00	14,1	3 320
Namdal Plast AS	1 100	300			0
Natech AS	8 227	5 000	100,00	6,1	500
Ocean Power	442 975	300 265	0,89	0,1	2 336
Quasar Consultants AS	23 696	3 707	100,00	15,6	904
Tellus-IT	176	16 000	0,10	0,9	400
Sum aksjer					71 622
Nedskrivninger					(49 878)
Netto bokført verdi på aksjer					21 744

Note 16

EIERINTERESSER I TILKNYTTETE SELSKAPER

Investeringselskapet Argentum AS ble etter vedtak i Stortinget opprettet høsten 2001, eiet med en halvdel hver av SIVA og SND. Etter beslutning ble det direkte eierskapet overført til Næringsdepartementet med virkning fra 01-07-2003.

Note 17

2003	2002	ANDRE EIENDELER
(5 179)	23 033	Krav på statskassen
(2 177)	3 637	Tapskrav på staten og fylkene
62 417	15 162	Krav på bevilgninger fra staten
3 047	11 096	Fakturerte krav
8 441	8 201	Andre fordringer
-	200	Overtatte eiendeler
66 549	61 329	

Note 18

Sikret ordning			Usikret ordning
2003	2002	PENSJONSFORPLIKTELSER	2003
17 370	17 123	Nåverdi av årets pensjonsopptjening	399
297	276	Administrasjonskostnader	-
19 058	18 424	Rentekostnad av pensjonsforpliktelsen	-
(18 666)	(17 852)	Avkastning på pensjonsmidler	-
4 110	894	Estimat endringer	1 100
22 169	18 865	Netto pensjonskostnad	1 499
331 352	322 400	Beregnete pensjonsforpliktelser pr. 31.12.	3 057
4 988	5 487	Ikke resultatført pensjonsplanendring	1 558
45 613	34 892	Ikke resultatført virkning av estimatavvik	-
303 404	279 674	Pensjonsmidler (til markedsverdi) pr. 31.12.	-
22 653	(2 347)	Over-/underfinansiering av pensjonsforpliktelser	1 499

SND har pensjonsordninger som omfatter i alt 500 personer. Ordningene gir rett til definerte fremtidige ytelser. Disse er i hovedsak avhengig av antall opptjeningsår, lønnsnivå ved oppnådd pensjonsalder og størrelsen på ytelsene fra folketrygden. Forpliktelsene er dekket gjennom Statens pensjonskasse og Storebrand Liv. SND har også en usikret individuell pensjonsavtale som dekkes over driften. Denne er tidligere ikke regnskapsført og opptjent pensjonsforpliktelse pr 31.12.2002 amortiseres som en pensjonsplanendring fra 2003 over rest opptjeningstid.

Økonomiske forutsetninger:

Diskonteringsrente	6,0%
Forventet lønnsregulering	3,3%
Forventet G-regulering	2,9%
Forventet avkastning på fondsmidler	7,0%

Amortiseringsfaktoren (forventet gjennomsnittlig tjenestetid) er 15 år.

De aktuariemessige beregningene er basert på vanlige benyttede forutsetninger innen forsikring når det gjelder demografiske faktorer og avgang.

Note 19

GJELD TIL STATEN

Innlån til lavrisikolån			Innlån til risikolån		
Forfall	Saldo	Effektiv rente	Forfall	Saldo	Effektiv rente
2004	9 635 000	3,4 %	2004	2 095 000	3,4 %
2005	603 000	5,5 %	2005	300 000	4,2 %
2006	480 000	4,8 %			
2007	50 000	4,7 %			
2008	240 000	4,7 %			
2011	35 000	6,7 %			
2018	93 750	5,3 %			
Overkurs	216		Overkurs	279	

Sum innlån	11 136 966	3,6 %	Sum innlån	2 395 279	3,5 %
------------	------------	-------	------------	-----------	-------

Forfallsstrukturen på innlånene, som er fastrentelån, er tilpasset rentebindingsperiodene og vilkårene for utlånene. Dette gjøres som ledd i arbeidet med å styre renterisikoen i porteføljen.

Note 20

NETTO OBLIGASJONSGJELD

Nettogjelden på 24,7 mill. kroner avdras årlig frem til år 2008. Obligasjonsgjelden omfatter fire lån som alle har klausul om renteregulering.

Note 21

2003	2002	ANNEN GJELD
153 531	112 456	Skyldig taps- og tilskuddsbevilgninger mv til staten
121 919	93 636	Mottatte tilskuddsbevilgninger som ikke er utbetalt til kunde
38 843	49 937	Diverse gjeld
314 293	256 029	

Diverse gjeld omfatter blant annet leverandørgjeld, skyldig lønnstrekk og innbetalinger som ikke er avregnet utlån.

Note 22

TAPSFOND FORDELT PÅ TILSAGNSÅRGANGER

Tap i tabellen nedenfor omfatter konstaterede tap og spesifiserte tapsavsetninger. Netto utlån er brutto utlån redusert med tapsavsetninger.

Tapsfond	Årgang	Tapsfond distriktsrettede lån				Tapsfond landsdekkende lån			
		Bevilget tapsfond	Tap	Rest tapsfond	Netto utlån	Bevilget tapsfond	Tap	Rest tapsfond	Netto utlån
Utbetalte lån	1991	77 202	61 416	15 786	26 232	67 689	64 111	3 578	3 259
	1992	146 101	102 899	43 202	30 441	111 044	83 676	27 368	10 895
	1993	48 321	29 817	18 504	9 979	94 879	95 029	(150)	884
	1994	78 594	66 112	12 482	24 206	73 717	41 743	31 974	21 577
	1995	96 830	101 935	(5 105)	82 278	67 398	66 151	1 247	42 276
	1996	64 949	67 082	(2 133)	36 049	192 051	190 082	1 969	12 018
	1997	152 590	159 630	(7 040)	96 254	86 091	85 657	434	29 004
	1998	54 419	68 435	(14 016)	79 547	81 669	86 683	(5 014)	49 742
	1999	91 752	100 386	(8 634)	190 977	81 185	77 593	3 592	33 490
	2000	83 812	112 572	(28 760)	161 799	59 024	59 717	(693)	63 809
	2001	77 557	83 721	(6 164)	202 026	46 330	82 159	(35 829)	97 213
	2002	77 781	64 293	13 488	235 468	17 833	15 771	2 062	52 200
	2003	27 382	23 703	3 679	67 259	12 093	3 163	8 930	26 526
		1 077 290	1 042 001	35 289	1 242 515	991 003	951 535	39 468	442 893
Tilsagn om lån	2001-03	123 184	-	123 184	-	67 392	-	67 392	-
		1 200 474	1 042 001	158 473	1 242 515	1 058 395	951 535	106 860	442 893

Den endelige størrelse på bevilget tapsfond kan først fastsettes når alle lån på årgangen er utbetalt, dvs. senest tre år etter tilsagnsåret. Tapsfondene for årene 2001-2003 er derfor ikke endelig fastsatt. I oversikten over er tapsfondene for disse tre årene beregnet ut fra utbetalte lån pr. 31.12.2003. Rest opprinnelig bevilget tapsfond knyttet til ikke utbetalte lån vises også.

Høsten 2003 foretok staten en ekstraordinær påfylling av tapsfondene ved å bevilge:

- 100 mill. kroner til tapsfond for Landsdekkende risikolån og garantier
- 50 mill. kroner til tapsfond for Distriktsrettede risikolån og garantier
- 35 mill. kroner til tapsfond for Miljølån

Det foretas ikke uspesifiserte tapsavsetninger på risikolåneordningene. Dette følger av brev fra Næringsdepartementet i 1994, som er et resultat av drøftelser om hvilke prinsipper SND skulle legge til grunn ved tapsføring. Spørsmålet har vært drøftet med Næringsdepartementet i løpet av 2003 og SND er ikke bedt om å endre på den tidlige avtalte praksis.

Uspesifiserte tapsavsetningeer anslås skjønnsmessig til 50 mill. kroner for landsdekkende risikolån, 75 mill. kroner for distriktsrettede lån og 12 mill. kroner for statens miljøfondslån pr. 31.12.2003.

Tapsfond	Årgang	Tapsfond distriktsrettede garantier			Tapsfond landsdekkende garantier		
		Bevilget tapsfond	Tap	Rest tapsfond	Bevilget tapsfond	Tap	Rest tapsfond
Garanti	1991	12 829	13 281	(452)	-	-	-
	1992	7 646	4 198	3 448	-	-	-
	1993	956	264	692	4 734	4 239	495
	1994	12 200	428	11 772	8 860	3 766	5 094
	1995	5 063	4 855	208	8 142	8 123	19
	1996	8 126	2 944	5 182	2 745	1 094	1 651
	1997	-	-	-	8 487	3 896	4 591
	1998	-	-	-	10 929	12 757	(1 829)
	1999	-	-	-	-	-	-
	2000	-	-	-	4 030	7 413	(3 383)
	2001	-	-	-	2 680	937	1 743
	2002	-	-	-	170	0	170
	2003	-	-	-	20 802	0	20 802
Sum garanti		46 820	25 970	20 850	71 579	42 225	29 353

Tapsfond	Bevilget tapsfond	Tap	Rest tapsfond	Netto utlån
Utbetalte risikolån	2 068 293	1 993 536	74 757	1 685 408
Utbetalte lån Miljøfondet	80 508	46 239	34 270	141 926
Utbetalt distriktsrettet låneordning	4 661	-	4 661	30 808
Utbetalte lån Såkornfondet	46 791	46 791	-	97 672
Ikke utbetalte lån	416 116	-	416 116	-
Risikogarantier	118 398	68 194	50 203	-
Totalt	2 734 767	2 154 760	580 007	1 955 814

For nærmere beskrivelse av tapsfond og tapsføring vises til innledningsnoten om regnskapsprinsipper.

Note 23

RENTESTØTTEFOND

Avsatt	Forbruk	Rest pr. 31.12.2003
209 336	152 255	57 081

Rentestøttefondet benyttes for å dekke beregnet inntektstap når det innvilges rentefrihet på distriktsrettede risikolån.

Note 24

TILSKUDDSFOND

Ikke utbetalte tilsagn om tilskudd fordelt på tilsagnsår:

Tilskuddsordning	2001	2002	2003	SUM
Ordninger fra Kommunal- og regionaldepartementet	118 644	254 091	265 140	637 875
Ordninger fra Nærings- og handelsdepartementet	17 238	7 319	56 815	81 372
	135 882	261 410	321 955	719 247
Ordninger fra Landbruksdepartementet				108 782
Andel av Landbrukets utviklingsfond knyttet til rentefrie investeringslån*)				1 549 830
Tilskudd til Nordvest-Russland *)				14 418
				2 392 277

*) Ordningen er ikke knyttet til årganger

Note 25

2003	2002	AKSJE- OG INVESTERINGSFOND
	1 225 000	Innskutt kapital i investeringsfondet Argentum AS
150 000	150 000	Innskutt kapital i Investeringsfondet for Nordvest-Russland
37 562	42 653	Opptjent kapital
120 000	120 000	Innskutt kapital i Investeringsfondet for Øst-og Sentral-Europa
(11 580)	(11 523)	Opptjent kapital
790 000	390 000	Innskutt kapital i Såkornfondet
64 433	81 766	Opptjent kapital
157 783	164 545	Innskutt kapital i Statens miljøfond
1 308 198	2 162 441	

Note 26

2003	2002	EGENKAPITAL
688 384	861 044	Inngående balanse 01.01
27 000	-	Tilført egenkapital
(117 901)	(172 660)	Underskudd på lavrisikordningen
597 483	688 384	

SND fikk tilført 27 millioner kroner fra Næringsdepartementet i 2003 som en generell styrking av egenkapitalen.

Note 27

BETINGEDE UTFALL

I to konkurssaker hvor SND er panthaver har det oppstått uenighet om rettslige spørsmål knyttet til realisasjon av pant. Etter vår oppfatning er det lite sannsynlig at SND vil lide noe vesentlig tap. Beløpene det dreier seg om utgjør til sammen ca 2,5 mill. kroner.

LÅN PR. FYLKE

Tilsagn 2003

Beløp i 1000 kr

FYLKE	Lavrisikolån		Grunnfin.lån til fiskeriformål		Lavrisikolån landbruk		Risikolån, landsdekkende		Risikolån, distriktsrettet		Distriktsrettet låneordning		Garantier, landsdekkende	
	Beløp	Ant.	Beløp	Ant.	Beløp	Ant.	Beløp	Ant.	Beløp	Ant.	Beløp	Ant.	Beløp	Ant.
Østfold	17 054	3	1 930	3	28 252	14	2 400	2	-	-	-	-	1 250	1
Akershus	-	-	-	-	5 898	10	5 350	7	-	-	-	-	-	-
Oslo	6 000	1	-	-	-	-	16 270	11	-	-	-	-	2 500	1
Hedmark	44 850	7	-	-	28 945	39	320	2	5 700	9	6 690	3	-	-
Oppland	-	-	-	-	9 946	12	4 800	8	4 600	4	-	-	-	-
Buskerud	60 000	5	-	-	8 092	8	2 100	4	1 000	2	-	-	-	-
Vestfold	19 150	7	-	-	1 360	2	6 420	12	-	-	-	-	-	-
Telemark	72 000	8	-	-	6 150	10	4 700	5	10 250	11	21 170	2	-	-
Aust-Agder	7 000	2	185	2	14 708	14	2 850	5	-	-	-	-	-	-
Vest-Agder	-	-	12 350	4	9 008	8	3 300	3	820	2	3 000	1	-	-
Rogaland	3 760	2	80	1	10 617	12	3 625	4	5 750	4	13 300	4	250	1
Hordaland	1 600	1	74 264	12	18 318	24	3 820	5	8 090	7	1 900	2	-	-
Sogn og Fjordane	104 500	7	54 000	4	6 737	9	6 870	4	23 000	10	40 000	2	3 950	2
Møre og Romsdal	40 484	19	127 338	16	18 411	25	17 395	21	31 395	29	25 000	6	1 150	2
Sør-Trøndelag	23 750	4	6 450	6	6 050	11	770	2	21 540	17	-	-	1 706	4
Nord-Trøndelag	5 320	3	11 500	2	7 163	17	-	-	19 431	19	-	-	1 200	2
Nordland	19 500	5	76 935	31	3 788	9	-	-	83 427	58	23 000	3	-	-
Troms	6 350	4	54 315	11	37 619	61	6 330	4	61 967	25	1 500	1	40 000	1
Finnmark	4 255	5	44 275	10	9 251	20	6 000	2	18 507	19	10 375	5	-	-
Svalbard	2 050	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Uspesifisert	260	1	-	-	-	-	7 500	1	-	-	-	-	-	-
Sum	437 883	85	463 621	102	230 311	305	100 820	102	295 478	216	145 935	29	52 006	14

TILSKUDD PR. NÆRINGSGRUPPE

Tilsagn 2003

Beløp i 1000 kr

NÆRING	Utviklings-tilskudd		Investerings-tilskudd		Bedrifts-utviklings-tilskudd		Nasjonale tiltak for regional utvikling		Tilskudd til fiskeflåte og marin sektor		OFU		IFU		Etablererstipend		Verdiskapingsprogrammer og bioenergi-program		Fylkesvise BU-midler		Fylkesvise BU-midler rentestøtte	
	Beløp	Ant.	Beløp	Ant.	Beløp	Ant.	Beløp	Ant.	Beløp	Ant.	Beløp	Ant.	Beløp	Ant.	Beløp	Ant.	Beløp	Ant.	Beløp	Ant.	Beløp	Ant.
Jord/skogbruk	670	4	75	1	2 225	9	945	2	-	-	-	-	200	1	1 280	12	24 136	80	171 321	1 618	356 324	622
Fiske	-	-	1 638	8	3 469	18	-	-	86 244	152	-	-	-	-	1 100	11	120	1	733	8	1 358	3
Fiskeoppdrett	1 575	8	7 602	27	25 067	67	200	1	5 561	11	-	-	-	-	1 285	6	-	-	778	8	-	-
Bergverksdrift/utvinning	907	3	1 860	3	3 859	16	493	2	-	-	-	-	5 000	3	516	5	-	-	49	2	-	-
Fiskeforedlingsindustri	590	3	9 374	15	15 944	46	400	1	7 270	13	-	-	-	-	470	4	-	-	147	2	180	1
Annen nærings-/nyttelsesmiddelindustri	760	2	7 255	8	8 638	19	1 000	1	50	1	1 700	2	-	-	2 274	17	46 791	91	9 434	84	12 640	20
Tekstil/bekledning/lær/lærvarer	485	2	16	1	3 574	14	-	-	-	-	300	1	-	-	1 969	17	-	-	1 369	14	600	1
Trevarer	-	-	13 925	27	7 278	39	-	-	-	-	-	-	-	-	747	8	13 885	31	5 051	41	7 361	16
Papirmasse/papir/papirvarer	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	300	2	-	-	-	-	-	-
Forlagsvirk./grafisk/reprod. innsp. opptak	3 000	2	-	-	1 619	8	820	2	-	-	-	-	-	-	1 219	11	-	-	-	-	-	-
Kull-/petroleumsprod./kjemikalier/kjemisk	350	3	480	2	3 330	10	605	3	2 632	2	-	-	2 210	2	805	6	-	-	30	1	-	-
Gummi/plast	50	1	3 165	6	3 186	19	250	1	-	-	-	-	1 698	3	1 035	11	-	-	105	2	-	-
Mineralsk	130	2	1 618	6	2 746	9	-	-	-	-	-	-	1 300	1	1 456	12	-	-	531	6	200	1
Metaller/metallvarer	47	2	9 020	11	9 242	36	1 750	2	-	-	-	-	890	2	1 608	13	-	-	141	2	-	-
Maskiner/utstyr	967	8	364	2	12 800	39	860	4	580	2	-	-	5 800	5	3 071	19	420	1	492	5	235	1
Elektriske/optiske prod.	3 185	8	6 430	2	7 323	15	1 615	6	-	-	14 590	11	5 470	7	4 977	26	-	-	112	1	-	-
Transportmidler	100	1	223	2	2 130	8	-	-	-	-	3 000	1	3 600	2	1 911	10	-	-	752	5	-	-
Møbler	900	2	1 381	6	9 001	33	3 600	2	-	-	-	-	-	-	867	8	-	-	75	1	-	-
Annen industriproduksjon	3 100	4	550	2	2 529	14	-	-	-	-	-	-	-	-	2 675	23	25	1	150	2	-	-
Gjenvinning	-	-	-	-	4 368	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kraft/vannforsyning	-	-	-	-	2 312	6	-	-	-	-	740	1	1 000	1	1 295	6	65	1	1 138	12	4 783	7
Bygg-/anleggsvirksomhet	-	-	300	1	3 515	22	-	-	-	-	300	1	-	-	1 046	9	1 750	3	1 595	11	1 318	3
Varehandel/rep. av kjøretøyer/husholdn.app.	720	5	732	3	5 285	21	790	2	100	1	500	1	2 200	2	3 076	22	15 218	19	2 806	20	3 446	8
Hotell/restaurant	2 480	2	10 799	26	7 390	29	-	-	-	-	-	-	-	-	2 316	20	625	4	7 988	84	21 463	41
Transport/kommunikasjon	515	4	5 248	7	12 114	60	930	4	-	-	-	-	900	2	4 754	41	590	2	1 820	24	1 537	4
Finansiell tjenesteyting/forsikring	161 623	12	-	-	12 689	8	23 285	10	-	-	-	-	-	-	1 325	2	9 900	3	748	6	-	-
Eiendomsdrift/utleie/rengjøring	700	3	4 731	6	4 030	15	-	-	-	-	-	-	-	-	346	4	82	1	603	6	1 260	3
Forretningsmessig tjenesteyting	28 782	95	5 300	20	66 123	239	62 879	92	8 985	13	6 790	10	25 949	27	31 989	260	23 654	25	8 527	42	568	1
Off. forvaltn./undervisn./helse-/sosialtj.	10 946	31	5 658	8	13 444	79	12 493	19	500	1	2 920	3	250	1	7 843	50	7 548	16	12 323	124	7 796	18
Andre sosiale/personlige tjenester	9 673	23	15 066	25	15 743	68	6 381	10	9 850	12	-	-	4 000	2	10 090	78	31 764	23	4 971	53	7 592	16
Annet/uspesifisert	7 727	19	220	1	10 992	36	2 698	9	600	1	5 000	2	-	-	9 265	53	7 537	11	1 246	12	-	-
Sum	239 982	249	113 030	226	281 963	1 006	121 993	173	122 372	209	35 840	33	60 467	61	102 908	766	184 110	313	235 034	2 196	428 662	766

LÅN PR. NÆRINGSGRUPPE

Tilsagn 2003

Beløp i 1000 kr

NÆRING	Lavrisikolån		Grunnfin.lån til fiskeriformål		Lavrisikolån landbruk		Risikolån, landsdekkende		Risikolån, distriktsrettet		Distriktsrettet låneordning		Garantier, landsdekkende	
	Beløp	Ant.	Beløp	Ant.	Beløp	Ant.	Beløp	Ant.	Beløp	Ant.	Beløp	Ant.	Beløp	Ant.
Jord/skogbruk	3 515	6	-	-	207 089	283	-	-	1 800	2	1 400	1	-	-
Fiske	8 000	1	454 661	96	-	-	-	-	30 234	27	31 875	8	-	-
Fiskeoppdrett	10 800	2	-	-	-	-	9 330	8	32 321	31	3 000	2	6 480	6
Bergverksdrift/utvinning	8 000	1	-	-	-	-	1 125	2	1 900	3	-	-	-	-
Fiskeforedlingsindustri	36 425	12	-	-	-	-	24 330	15	23 827	20	13 500	3	126	1
Annen nærings-/nyttelsesmiddelindustri	10 320	3	-	-	7 366	4	2 500	3	6 180	7	-	-	450	2
Tekstil/bekledning/lær/lærvarer	14 500	3	-	-	111	1	-	-	7 360	4	-	-	-	-
Trevarer	38 775	9	-	-	150	1	2 000	1	21 365	15	12 690	4	1 000	1
Papirmasse/papir/papirvarer	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Forlagsvirk./grafisk/reprod. innsp. opptak	12 000	1	-	-	-	-	-	-	700	1	-	-	-	-
Kull-/petroleumsprod./kjemikalier/kjemisk	2 000	1	-	-	-	-	750	2	4 770	4	-	-	-	-
Gummi/plast	9 250	3	-	-	-	-	1 820	3	6 975	7	2 000	1	-	-
Mineralk	3 000	1	-	-	-	-	500	1	1 000	1	-	-	-	-
Metaller/metallvarer	102 915	7	-	-	-	-	1 600	4	20 364	12	-	-	-	-
Maskiner/utstyr	2 675	2	-	-	-	-	4 400	5	6 045	8	-	-	200	1
Elektriske/optiske prod.	5 500	2	-	-	-	-	10 000	7	13 140	4	-	-	1 250	1
Transportmidler	1 200	1	-	-	-	-	2 000	2	400	1	20 000	1	-	-
Møbler	4 144	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Annen industriproduksjon	-	-	-	-	-	-	-	-	750	1	-	-	-	-
Gjenvinning	-	-	-	-	-	-	-	-	10 000	1	20 000	1	-	-
Kraft/vannforsyning	-	-	-	-	3 700	2	-	-	6 000	1	-	-	-	-
Bygg-/anleggsvirksomhet	-	-	-	-	-	-	1 000	1	1 350	2	-	-	-	-
Varehandel/rep. av kjøretøyer/husholdn.app.	4 000	1	-	-	300	1	3 820	4	7 400	2	-	-	40 000	1
Hotell/restaurant	22 600	4	-	-	4 135	5	-	-	10 067	14	12 300	3	-	-
Transport/kommunikasjon	-	-	2 000	1	-	-	500	1	37 200	10	3 000	1	-	-
Finansiell tjenesteyting/forsikring	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Eiendomsdrift/utleie/rengjøring	116 814	16	-	-	3 986	4	-	-	18 256	11	21 170	2	-	-
Forretningsmessig tjenesteyting	7 300	3	-	-	-	-	24 255	35	12 354	20	-	-	2 500	1
Off. forvaltn./undervisn./helse-/sosialtj.	2 150	1	-	-	375	1	2 290	5	-	-	-	-	-	-
Andre sosiale/personlige tjenester	6 000	1	-	-	3 100	3	8 600	3	2 000	1	2 000	1	-	-
Annet/uspesifisert	6 000	1	6 960	5	-	-	-	-	11 720	6	3 000	1	-	-
Sum	437 883	85	463 621	102	230 311	305	100 820	102	295 478	216	145 935	29	52 006	14

TILSKUDD PR. FYLKE

Tilsagn 2003

Beløp i 1000 kr

FYLKE	Utviklings- tilskudd		Investerings- tilskudd		Bedrifts- utviklings- tilskudd		Nasjonale tiltak for regional utvikling		Tilskudd til fiskeflåte og marin sektor		OFU		IFU		Etablererstipend		Verdiskapings- programmer og bioenergi- program		Fylkesvise BU- midler		Fylkesvise BU- midler rentestøtte	
	Beløp	Ant.	Beløp	Ant.	Beløp	Ant.	Beløp	Ant.	Beløp	Ant.	Beløp	Ant.	Beløp	Ant.	Beløp	Ant.	Beløp	Ant.	Beløp	Ant.	Beløp	Ant.
Østfold	3 549	15	200	1	795	4	885	3	-	-	-	-	750	1	2 715	18	3 137	7	9 199	70	18 217	36
Akershus	4 875	14	-	-	-	-	2 290	10	980	2	4 500	3	3 998	5	3 169	25	13 498	13	7 162	47	10 778	18
Oslo	44 880	20	-	-	-	-	2 360	6	14 669	7	12 800	7	12 900	11	4 178	33	74 882	48	392	7	-	-
Hedmark	2 995	12	3 344	6	21 315	76	3 550	8	-	-	-	-	500	1	4 787	44	4 656	24	17 759	179	32 461	62
Oppland	1 332	6	5 111	11	11 506	46	5 190	7	-	-	500	1	1 080	2	8 628	46	6 118	20	23 357	175	38 583	80
Buskerud	3 626	13	270	1	7 445	36	2 690	8	-	-	1 500	1	5 100	4	3 265	20	5 780	18	11 617	115	19 532	37
Vestfold	1 094	10	-	-	-	-	-	-	-	-	4 030	4	2 820	5	2 740	29	5 795	10	7 919	67	13 395	25
Telemark	433	5	9 445	14	7 434	44	800	3	520	1	-	-	-	-	4 746	37	10 953	23	10 778	85	15 745	35
Aust-Agder	1 187	9	2 200	4	1 690	10	1 000	6	1 470	2	-	-	1 176	2	2 375	24	3 350	11	5 515	45	11 724	22
Vest-Agder	1 160	8	371	2	1 167	8	100	1	1 270	3	860	2	3 840	2	4 162	34	280	2	7 005	67	13 507	21
Rogaland	7 090	30	1 310	6	5 797	25	2 636	13	4 220	8	750	2	8 715	9	5 381	45	17 951	29	15 916	175	33 700	60
Hordaland	6 390	22	810	2	11 130	30	2 300	9	10 582	22	-	-	1 500	1	12 983	77	5 907	17	15 377	167	28 380	48
Sogn og Fjordane	767	4	3 558	7	19 944	74	319	2	1 100	2	-	-	3 800	2	4 958	44	3 702	12	16 166	149	32 316	53
Møre og Romsdal	840	11	8 839	11	22 950	69	990	6	12 087	22	-	-	7 710	7	4 298	35	206	3	14 406	130	34 124	67
Sør-Trøndelag	7 593	27	7 887	21	16 572	65	3 828	13	1 200	3	4 800	4	4 938	7	7 000	40	13 037	28	14 062	125	28 354	49
Nord-Trøndelag	450	2	11 259	34	20 396	85	1 649	6	3 675	8	-	-	640	1	6 149	40	5 799	23	23 514	178	47 777	68
Nordland	345	1	28 358	43	53 631	186	852	1	23 497	52	-	-	-	-	9 918	72	1 984	8	17 321	229	33 300	54
Troms	-	-	21 884	43	33 449	133	24 100	5	20 701	36	6 100	9	1 000	1	7 500	72	2 501	5	8 902	116	10 857	21
Finnmark	-	-	8 184	20	22 223	94	2 190	3	14 020	26	-	-	-	-	3 956	31	3 426	11	7 294	64	5 912	10
Svalbard	-	-	-	-	113	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Uspesifisert	151 377	40	-	-	24 407	20	64 265	63	12 382	15	-	-	-	-	-	-	1 150	1	1 375	6	-	-
Sum	239 982	249	113 030	226	281 963	1 006	121 993	173	122 372	209	35 840	33	60 467	61	102 908	766	184 110	313	235 034	2 196	428 662	766

LØPENDE LÅN PR. 31.12.03 PR FYLKE

Beløp i mill. kroner	Grunnfinansiering/ lavrisikolån		Grunnfin.lån til fiskeriformål		Lavrisikolån landbruk		Risikolån, landsdekkende		Risikolån, distriktsrettet		Distriktsrettet låneordning		Miljølån, landsdekkende		Sum	
	FYLKE	Beløp	Ant.	Beløp	Ant.	Beløp	Ant.	Beløp	Ant.	Beløp	Ant.	Beløp	Ant.	Beløp	Ant.	Beløp
Østfold	94	32	27	22	172	847	39	44	2	6	-	-	2	1	336	952
Akershus	134	24	0	2	153	978	40	45	1	1	-	-	-	-	328	1 050
Oslo	215	17	1	1	2	16	72	78	3	2	-	-	-	-	293	114
Hedmark	225	73	-	-	347	2 569	5	13	43	94	-	-	6	4	626	2 753
Oppland	300	41	-	-	221	1 910	12	16	59	109	-	-	10	4	601	2 080
Buskerud	457	56	-	-	110	671	54	48	19	32	-	-	2	2	643	809
Vestfold	320	57	1	1	111	576	57	55	-	-	-	-	10	5	498	694
Telemark	324	53	0	2	119	772	25	31	52	68	-	-	17	4	537	930
Aust-Agder	108	47	1	6	76	395	16	24	20	41	-	-	1	1	222	514
Vest-Agder	187	43	39	31	79	455	52	35	4	7	-	-	8	2	369	573
Rogaland	46	24	84	27	253	1 615	46	38	16	37	10	3	18	4	474	1 748
Hordaland	260	62	228	54	307	1 814	50	50	161	124	-	-	46	11	1 052	2 115
Sogn og Fjordane	386	58	108	42	232	1 477	19	9	189	187	-	-	3	1	937	1 774
Møre og Romsdal	1 627	235	579	93	294	2 017	94	106	167	199	14	4	10	2	2 785	2 656
Sør-Trøndelag	230	64	67	24	331	2 196	38	40	87	104	-	-	9	1	761	2 429
Nord-Trøndelag	47	24	59	11	293	2 233	5	6	88	112	-	-	-	-	492	2 386
Nordland	340	91	602	317	383	2 626	5	2	373	335	-	-	6	1	1 710	3 372
Troms	180	45	389	159	371	2 139	21	5	217	178	2	1	11	5	1 191	2 532
Finnmark	234	76	268	133	139	812	0	1	165	177	6	3	-	-	811	1 202
Svalbard	4	2	-	-	-	-	-	-	10	3	-	-	-	-	14	5
Uspesifisert	1	1	-	-	-	-	1	2	3	1	-	-	-	-	5	4
Sum	5 719	1 125	2 452	925	3 993	26 118	651	648	1 679	1 817	31	11	158	48	14 684	30 692